

CYNGOR GWYNEDD

ADRODDIAD I GYFARFOD CABINET CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y Cyfarfod:	5 Medi, 2017
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Ioan Thomas, Aelod Cabinet Datblygu'r Economi
Swyddog Cyswllt:	Iwan T. Jones, Cyfarwyddwr Corfforaethol
Rhif Ffôn Cyswllt:	01286 679685
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad Datblygu'r Economi

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Pwrpas yr adroddiad yma yw i'ch diweddarau ar beth sydd wedi'i gyflawni yn y maes rwy'n gyfrifol amdano fel Aelod Cabinet Datblygu'r Economi. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r diweddaraf gyda'r addewidion yn y Cynllun Strategol; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynllun arbedion a thoriadau.
- 1.2. Byddwn yn eich atgoffa fod yr holl faterion eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu mewn cyfarfodydd o'r tîm rheoli Economi, oedd hefyd yn cynnwys cynrychiolaeth o'r pwyllgor craffu.
- 1.3. Gan fod hwn yn bortffolio newydd i mi fel Aelod Cabinet, dros y misoedd diwethaf rwyf wedi ymgyswngi fy hun gyda gwaith yr Adran Economi a Chymuned a dod i adnabod y prosiectau/ mesurau sydd mewn lle gan yr adran. Edrychaf ymlaen at gyd-weithio gyda'r adran dros y blynyddoedd nesaf.
- 1.4. Ar y cyfan, rwy'n hapus gyda pherfformiad y mwyafrif o'r prosiectau a'r mesurau neu fod camau priodol wedi eu cymryd er mwyn gwella perfformiad.

2. PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1 Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

3. RHESYMAU DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

3.1. Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad effeithiol.

4. PROSIECTAU'R CYNLLUN STRATEGOL

4.1. E2 Swyddi Gwerth Uchel ac o ansawdd

4.1.1. Pwrpas y prosiect yma yw gweithio'n rhagweithiol er mwyn creu'r amodau cywir i ddatblygu swyddi gwerth uchel ac o ansawdd o fewn Gwynedd.

4.1.2 Mae'r prosiect wedi bod yn canolbwyntio ar ymateb a lliwio cynnwys Bargaen Sector Llywodraeth y DU ar gyfer y sector niwclear er mwyn uchafu'r budd i Safle Trawsfynydd. Trwy'r bargeinion sector yma, mae diwydiant yn cyflwyno awgrymiadau i'r Llywodraeth ar sut i ymateb i heriau o fewn sectorau penodol. Mae'r ymateb wedi'i anfon i'r Llywodraeth a chawn ddisgwyl ymateb.

4.1.3 Mae gwaith yn mynd rhagddo i ddatblygu cais am £10m- 25m o arian Ewrop i wella'r isadeiledd yng Nghanolfan Awyrofod Llanbedr. Yn ogystal, mae cais am £900,000 wedi'i wneud am arian Asiantaeth Dadgomisiynu Niwclear (NDA) ar gyfer y prosiect. Mae risgiau ynghlwm hefo'r prosiect gan fod natur y cais yn dibynnu ar sicrhau arian cyfatebol sylweddol iawn (tua £18m). Rydym yn disgwyl ymateb gan Lywodraeth Cymru o ran eu parodrwydd i gyfrannu at hyn. Byddaf mewn sefyllfa i ymhelaethu a chyflwyno adroddiad i'r Cabinet ar y prosiect yma cyn diwedd mis Medi.

4.1.4 Ers mis Ebrill, **mae 76% o swyddi sydd wedi'u creu/ diogelu yn swyddi gwerth uchel (dros £26k)- Mesur ERh6**. Rwyf wedi gofyn i'r adran am ddadansoddiad pellach o'r ffigwr yma fel bod posibl gweld ym mha sectorau ac ardaloedd mae'r cynnydd. Rwyf yn awyddus i fynd o dan groen rhai o'r materion sy'n codi o'r dadansoddiad yn ystod y rownd nesaf o gyfarfodydd herio perfformiad.

4.2. E5 Gwynedd Digidol

4.2.1 Pwrpas y prosiect yw cefnogi ymdrechion i drawsnewid defnydd busnesau, gwasanaethau a thrigolion Gwynedd o dechnoleg drwy sicrhau bod darpariaeth o fand eang cyfoes ar draws y sir.

4.2.2 Mae'r prosiect yn parhau i gydweithio gyda Llywodraeth Cymru / BT i gyflawni prosiect Cyflymu Cymru yn y sir. Erbyn hyn mae **82% o gartrefi a busnesau yn gallu derbyn bandeang cyflym yn y sir (Mesur ERh6)**, gyda'r nifer sy'n tanysgrifio yn 42% sef yr uchaf yng Nghymru.

4.3. E6 Cynllun Arloesi Gwynedd Wledig

4.3.1 Pwrpas y prosiect yma yw creu'r amodau i gryfhau sail economi wledig Gwynedd gan annog mentrau lleol i sefydlu a datblygu er mwyn cynnal cyflogaeth. Bydd hyn yn cael ei gyflawni trwy Arloesi Gwynedd Wledig - LEADER Rhaglen Datblygu Wledig.

4.3.2 Mae 7 o brosiectau arloesol bychain wedi derbyn cymeradwyaeth o dan y gronfa ariannu Arloesi ers mis Ebrill. Mae'r prosiectau i gyd yn ddifyr ac yn amrywio o gynlluniau i dreialu'r defnydd o drydan yn y cartref, i brosiectau sy'n treialu dull newydd i gyflwyno iaith a diwylliant i ymwelwyr i Wynedd trwy berfformiadau artistig. Rwyf yn teimlo bod y sgôp i dreialu syniadau newydd o dan y gronfa yma yn rhywbeth cyffrous ac yn rhoi cyfle i'n cymunedau gwledig ystyried ystod o weithgareddau gwahanol. Byddaf yn rhannu astudiaethau achos i chi yn fy adroddiad nesaf.

4.3.3 Mae'r cynllun yma hefyd yn broses o ddatblygu cais ar gyfer darparu wifi cymunedol yn y Sir. Mae gennyf ddiddordeb gweld sut mae'r cais yma yn datblygu, yn enwedig ar ôl treial llwyddiannus yn Aberdaron.

4.4. E7 Safle Treftadaeth y Byd

4.4.1 Pwrpas y prosiect hwn fydd creu budd economaidd o dreftadaeth gyfoethog Gwynedd. Byddwn yn canolbwyntio ar Safleoedd Treftadaeth Byd presennol Cestyll Edward 1 yn Harlech a Chaernarfon yn ogystal â chyflwyno statws Safle Treftadaeth y Byd i dreftadaeth y diwydiant llechi.

4.4.2 Mae gwaith wedi cychwyn ar weithredu rhaglen o welliannau werth £15m i ddatblygu glannau Caernarfon yn ased ar gyfer y Sir gyfan. Mae'r gwaith yma yn cynnwys estyniad i'r Galeri, datblygiad y Cei llechi a gwelliannau gorsaf trên Eryri. Teimlaf fod hwn yn ddatblygiad cyffrous i'r ardal, ac rwyf yn bwriadu eich diweddarau yn rheolaidd ar y gwaith yma wrth iddo ddatblygu.

4.4.3 Teg i'w dweud bod y gwaith yn Harlech wedi bod yn fwy araf deg. Rwyf wedi gofyn i'r adran weithio'n agos gyda'r gymuned er mwyn ymateb i'r cyfleodd a'r anghenion sy'n codi yno. Mae'r prosiect wedi penodi ymgynghorwyr i lunio gweledigaeth a blaenoriaethu cyfleoedd yn yr ardal felly byddaf yn cadw llygaid ar y datblygiadau hyn.

4.4.4 O ran enwebiad ar gyfer statws Safle Treftadaeth y Byd, rydym wedi derbyn ymateb gan Lywodraeth San Steffan yn dilyn gwerthusiad technegol a gyflwynwyd ym mis Mawrth 2017. Mae'r adborth yn gadarnhaol ar y cyfan, ac maent yn ein hannog i barhau i ddatblygu'r enwebiad, gan anelu at fis Medi 2018. Ond, ceir argymhellion cryf i ni ystyried ffiniau'r enwebiad, yn enwedig o fewn cyd-destun y chwareli gweithredol. Bydd Grŵp Llywio'r prosiect yn cyfarfod diwedd mis Medi i drafod y camau nesaf.

4.5. T7 Digwyddiadau Proffil uchel a Strategol

4.5.1 Pwrpas y prosiect hwn yw denu digwyddiadau proffil uchel cenedlaethol neu ryngwladol i Wynedd er mwyn manteisio ar y budd economaidd a chymdeithasol fydd yn deillio o hyn.

4.5.2 Mae'r prosiect wedi bod yn gweithio'n agos gyda nifer o ddigwyddiadau yn ddiweddar yn cynnwys Gŵyl Hi Jinx yng Nghaernarfon, sicrhau llwyfan i artistiaid ifanc yr ardal ar gyfer Gŵyl Rhif 6 a Red Bull Hardline.

4.5.3 Yn ogystal, mae trafodaethau wedi cymryd lle gyda 3 cymuned ynghyd a'r adran Addysg a gwasanaeth Hamdden i greu cyfleoedd i bobl ifanc yn ystod ymweliad Baton y Gymanwlad a Gwynedd ym mis Medi. Rwyf yn awyddus i sicrhau bod rhoi cyfleoedd i bobl ifanc elwa o ddigwyddiadau yn greiddiol i'r prosiect yma.

4.5.4 Roedd yn siomedig clywed bod cwmni Ground Event wedi gorfod canslo Gŵyl Eryri yn y Bala oherwydd diffyg gwerthiant tocynnau. Rwyf yn awyddus i gael sgwrs bellach hefo'r adran am hyn, i gael darganfod os byddai rhywbeth byddwn wedi gallu ei wneud yn wahanol.

5. MESUR PERFFORMIAD

5.1. Mae **Atodiad 1** yn adrodd ar fesurau perfformiad sy'n gysylltiedig â fy mhortffolio. Rwyf eisoes wedi cyfeirio at rai o'r mesurau wrth drafod y prosiectau uchod.

5.2 Mae'r adran wedi bod yn gweithio ar nifer o fesuryddion newydd i gyd fynd gyda phwrpasau eu gwasanaethau, ac wedi bod yn ystyried mesurau mwy ystyrion i drigolion Gwynedd. Mae'r mesurau wedi eu cynnwys yn **Atodiad 1**. Er bod gwaith da wedi'i wneud i ystyried mesurau newydd, teimlaf fod gwaith pellach i'w wneud i ddadansoddi'r ffigyrau sy'n cael eu cyflwyno, a defnyddio'r wybodaeth hwnnw i siapio a newid trywydd y gwasanaethau a ddarperir.

5.3 Mae'n realiti bod llai o arian cyhoeddus ar gael, a gydag effaith Brexit, disgwylir bod grantiau i ddatblygu'r economi yn lleihau. Mae'n rhaid i ni felly gofio hynny wrth gymharu'r tueddiadau dros y blynyddoedd.

5.4 Mae'r **Gwasanaeth Rhaglenni Datblygu Economaidd** yn llunio a gweithredu cynlluniau a phrosiectau strategol sy'n mynd i weddnewid yr amgylchedd fusnes yng Ngwynedd. Mae'r gwasanaeth yn gyfrifol am weithredu llawer o'r prosiectau rwyf wedi manylu arnynt yn rhan 4. Un o'r prif ddeilliannau bydd y gwasanaeth yma yn y misoedd nesaf yw llunio Strategaeth Economaidd newydd i'r Sir.

5.5. Mae'r **Gwasanaeth Cefnogi Busnes** yn darparu gwybodaeth, cyngor a chefnogaeth i fusnesau er mwyn iddynt sefydlu, bod yn gystadleuol a datblygu yng Ngwynedd. Un o'r prif faterion rwyf eisiau ei godi yma yw bod **canran o ofod diwydiannol a swyddfeydd y Cyngor sy'n llawn yn 91%** erbyn hyn. Golygai hyn nad oes lle i fusnesau egnïo yma bellach, gyda dim ond ychydig o unedau gwag ar gael ym Mentec a InTec. Mae hwn yn fater sydd angen rhoi sylw pellach iddo os am annog pobl, yn enwedig pobl ifanc i gychwyn busnes eu hunain. Rwy'n awyddus i'r adran ystyried defnyddio unedau eraill posibl er mwyn cael unedau egnïo busnes yng nghanol ein trefi/ pentrefi.

5.6 Teimlaf fod gwaith pellach i'w wneud gan yr Uned i ddal profiadau'r busnesau maent yn gweithio gyda hwy, ac efallai bod hwn yn rhywbeth dylid ei ystyried ar draws y Cyngor. Mae cael un pwynt cyswllt yn y Cyngor ar gyfer busnesau Gwynedd hefyd yn fater rwyf wedi gofyn i'r gwasanaeth ei ystyried.

5.7 Mae'r **Gwasanaeth Morwrol a Pharciau Gwledig** yn ceisio sicrhau adnoddau diogel o ansawdd yn ein parciau gwledig, harbyrau, marinas ac ar draethau Gwynedd. Mae'r uned yn gyfrifol am reoli 301km o arfordir Gwynedd gan ganolbwyntio ar 7 o draethau baner las, 4 o harbyrau a 2 hafan gan gynnwys Hafan Pwllheli sy'n cynnig llety i 700 o gychod. Yn ystod y misoedd diwethaf, mae'r gwasanaeth wedi bod yn canolbwyntio ar gadarnhau briff ar gyfer comisiynu gwaith ar fodolau rheoli Hafan Pwllheli i'r dyfodol a trefnu gwaith carthu brys yn basin Doc Fictoria, Caernarfon.

5.8 Pwrpas y **Gwasanaeth Twristiaeth, Marchnata a Digwyddiadau** yw uchafu budd a gwerth i economi Gwynedd o ymwelwyr. Mae'r Uned yn gyfrifol am wefan Eryri Mynyddoedd a'r Môr ac un o'r prif fesurau'r uned yw **nifer o ymwelwyr i**

wefan Eryri Mynyddoedd ac Mor (ET1). Ers mis Ebrill 2017, mae 316,901 wedi ymweld a'r wefan, a 41,000 wedi ymgysylltu trwy Facebook a Twitter. Mae'r ffigur yma i fyny 10% o'i gymharu gyda adeg yma flwyddyn diwethaf.

6. SEFYLLFA ARBEDION/ARIANNOL

6.1 Rwy'n falch o allu adrodd bod yr Adran wedi gwireddu'r oll o gynlluniau'r flwyddyn hon (2017-18) ar gyfer meysydd datblygu'r economi. Yn gyffredinol, mae'r adran hefyd yn gwneud cynnydd derbyniol tuag at wireddu'r cynlluniau sy'n weddill ar gyfer 2018/19 a 2019/20 yn ogystal.

7. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

7.1. Dim i'w nodi.

8. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

8.1. Barn y Swyddogion Statudol:

ii. Y Swyddog Monitro:

"Dim sylwadau o ran priodoldeb."

iii. Y Pennaeth Cyllid:

"Cadarnhaf gywirdeb agweddau ariannol o'r adroddiad. Mae'n galonogol fod rhan 6.1 o adroddiad yr Aelod Cabinet yn nodi bydd cynlluniau arbedion 2017/18 sy'n berthnasol i'r portffolio wedi'u gwireddu yn amserol."

8.2. Barn yr Aelod Lleol:

8.2.1 Ddim yn fater lleol.

8.3. Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

8.3.1 Dim i'w nodi.

Atodiadau:

Atodiad 1 Mesurau Adran Economi & Chymuned (Datblygu'r Economi)